

RIJEČ UREDNIŠTVA

ŠUME U SLUŽBI DECENTRALIZACIJE I DEMOGRAFSKOG OPORAVKA HRVATSKE

Posljednje desetljeće, posebice unazad nekoliko godina, šumarska struka izražava bojazan za stanje šumskih ekosustava i najvrjednijih vrsta drveća, jer nema vrste koja nije pod pritiskom starih, posebno novih štetnika i bolesti, koji u sinergiji s klimatskim promjenama značajno smanjuju njihovu vitalnost. Tako je vrsta poljski jasen, značajna sastavnica nizinskih šumskih sastojina, već dostigla kritičnu fazu u svom odumiranju. I mi smo se u našim uvodnicima osvrtno na navedeno, ukazivali na važnost i značaj svih poteza na globalnoj i državnoj razini koji idu u smjeru brige za veliko šumsko bogatstvo koje Republika Hrvatska posjeduje. Hrvatski mediji u recentnom vremenu bavili su se objavljenim rezultatima popisa stanovništva provedenog 2021. godine. Time su u interes javnosti opet došli demografi, koji istu priču ponavljaju desetljećima, no nositelji odluka ih ne slušaju. Mogli bi povući paralelu i s našom desetljetnom pričom o nazivu resornog ministarstva, a posebice uloge koje to ministarstvo ima prema šumi, resursu koje pokriva skoro polovicu države. Zanimljivo je da su i demografi uočili ulogu javnog šumoposjednika Hrvatskih šuma koje gospodare državnim šumama na čitavom državnom području. Njihov prijedlog je decentralizacija: „Danas Hrvatske šume gospodare čitavim prostorom u Hrvatskoj, to je uvjetno rečeno centralizirano. To treba zaista prepustiti lokalnim zajednicama da one snose odgovornost, ali i da imaju isto tako ovlasti.“ Primjerice, Gorski kotar kraj koji je preko 70 % prekriven šumom, u sedamdesetim i osamdesetim godinama 20. stoljeća, kada je šumarstvo bilo u funkciji razvoja lokalne zajednice, razvijao se i podizao životni standard ljudi i kraja. Danas je to kraj izložen depulaciji, a šumski potencijali kojima raspolaže nisu iskorišteni, ili se troše negdje drugdje. Slična priča odnosi se i na Slavoniju koja posjeduje ekonomski najvrjednije šume, ali koje dodanu vrijednost stvaraju dalje od mjesta gdje rastu.

Iz ove bogate regije bilježi se u posljednje vrijeme i najveće iseljavanje.

Može li se preokrenuti opisani trend? Prilikom donošenja strateških planova i njihovih provođenja trebalo bi se više bazirati na komparativnim prednostima određenog kraja. Smatramo da usmjerenost samo na gospodarenje sirovinom bez gospodarenja prostorom i bez strateškog zapošljavanja kadrova, dovodi ruralne prostore Hrvatske u još nepovoljniji položaj te vodi sve većem pražnjenju tog istog prostora. Ekonomske politike koje pogoduju uskim interesnim skupinama već su uzele svoj danak. Poticaji iz Europskih fondova, koji su dosta izdašni, motiviraju korisnike na instant bavljenje određenom djelatnošću, a krajnji cilj povećanje proizvodnje obično nije ispunjen. Često i korisnici sredstava iz fondova ne obitavaju u području za koje su sredstva namijenjena. Zakonom o šumama i Zakonom o poljoprivrednom zemljištu predviđeno je razgraničenje šumskog i poljoprivrednog zemljišta prema stanju u naravi i usklađivanje s katastrom, čijom bi se provedbom olakšalo gospodarenje šumama i uklonilo probleme koje su nastali zakupima velikih površina za pašarenje, čiji su rezultati jako upitni. Nažalost, ovaj jako bitan preduvjet za kvalitetnije gospodarenje prostorom i zadržavanje, ali i povećavanje broja stanovnika u njemu, nije ispunjen. Kao i u drugim segmentima, godine prolaze bez provedbe zakona i strategije glede zacrtanih ciljeva. Organizacija šumarstva u nekim susjednim državama možda nudi odgovore na naša pitanja. Austrijske i mađarske šumarske tvrtke ne bave se samo proizvodnjom i prodajom drvnih sortimenata, već su im djelatnosti vezane i za obnovljive izvore energije i zaštitu prirode, čime se proširuje mogućnost zapošljavanja lokalnog stanovništva. Na kraju i njihovi šumari imaju bolja primanja i standard.

Uredništvo